

Reis Dresden met de Vereniging van Vrienden van het Gemeentemuseum Helmond - Van 1 oktober tot en met 7 oktober 2006.

44 deelnemers

Touroperator Van Dongen Groepsreizen en Special Tours – Zeeland

Chauffeur: Ed Heimans.

Zondag 1 oktober 2006

Bij wat twijfelachtig maar droog weer, arriveerde nagenoeg iedereen op tijd bij Vlisco. Jammer genoeg kwam Leo Vlemmings ter plekke vertellen, dat zijn vrouw ziek geworden was en zij dus daarom moesten annuleren.

Onze chauffeur Ed Heimans, met zijn 1,97 m. een indrukwekkende gestalte, had er moeite mee de vele bagage in het compartiment te krijgen. Sommigen hadden waarschijnlijk gedacht op zo'n busreis wel een aantal stuks bagage per persoon te kunnen meenemen. Vooral de beautycases en ander klein spul, zorgden ervoor dat hij een deel moest herladen om de deuren van het bagageruim dicht te krijgen.

Goed, om kwart over zeven zat iedereen en alles in de bus en konden we beginnen aan de lange rit naar Schwarzheide.

De eerste stop maakten we bij Autobahnraststätte Soester Börde in de buurt van Soest. Daarna ging het richting **Kassel**, naar de Wilhelmshöhe. Jammer dat het op een 32 meter hoge spitse zuil staande

8 meter hoge koperen beeld van Herkules voor restauratie in de steigers stond en voor ons dus niet te zien was. De waterval onder het kasteel zou pas 's middags gaan stromen, dus die kregen we evenmin te zien, maar het uitzicht op de tuinen en het Schloss Wilhelmshöhe was alleszins de moeite waard.

Het classicistische Slot Wilhelmshöhe werd 1786 – 1801 gebouwd door Simon Louis du Ry en Heinrich Christoph voor Landgraf Wilhelm IX, de latere Kurfürst Wilhelm I. Van 1807 – 1813 was het de residentie van de "Koning van Westfalen", Jérôme (broer van Napoleon I). In 1871 verbleef er de bij Sedan gevangengenomen Keizer Napoleon III en nog later werd het de zomerresidentie van Kaiser Wilhelm II.

Het was best fris daarboven en nadat iedereen van het panoroma en de tuinen had genoten, gingen we snel naar Restaurant Herkules voor de lunch.

Na het middagmaal vertrokken we om kwart over een voor de verdere reis. We hadden 's middags nog een stop bij wegrestaurant Teufelstal, voordat we aan het allerlaatste stuk van de heenreis begonnen.

We kwamen ongeveer kwart over zeven aan bij het **Ramada Treff Hotel in Schwarzheide**, waar een ploeg jonge receptionisten ons allervriendelijkst ontving. Er ontstond in de bus enige hilariteit toen een van de receptionisten onze namen afriep, maar nadat iedereen de sleutel had, kon men naar de kamers. Om nog wat tijd te hebben om zich te installeren of op te frissen, werd het diner in buffetvorm uitgesteld tot half negen.

Het eten was prima en aan de verschillende tafels werd gezellig gekeuveld. Moe van de reis zochten de meesten bijtijds hun kamer op.

Overigens was het vandaag prima reisweer geweest.

Maandag 2 oktober 2006

Na genoten te hebben van het vorstelijke ontbijtbuffet, vertrok de bus om 9 uur naar **Dresden** voor een eerste kennismaking met deze indrukwekkende stad.

Heerlijk, dat iedereen steeds op tijd bij de bus was.

Ed Heimans zette ons af bij de trappen die tot het Ausstellungsgebäude an der Brühlschen Terrasse leiden. Daar bezochten we gezamenlijk de tentoonstelling "Von Monet bis Mondrian", ingericht t.g.v. het 800-jarig bestaan van Dresden. Deze expositie was een reconstructie van kunstverzamelingen, samengebracht door particulieren in de eerste helft van de 20e eeuw. We zagen werken van grote meesters zoals Monet, Renoir, Manet, Degas, Cézanne, Van Gogh, Liebermann, Stevopt, Corinth, Chagall, Klee, Munck en vele anderen. Nagenoeg iedereen was opgetogen over deze prachtige tentoonstelling.

Nadat iedereen op eigen gelegenheid had geluncht, vertrokken we om 1 uur van de busparkeerplaats aan de Carolusbrücke, richting Zittau. De rit ging tot Bautzen over de A.4 en daarna over Löbau en Herrnhut naar **Zittau**, waarbij we langs de rand van het Lausitzer Bergland en de rand van het Zittauer Gebirge reden.

We konden parkeren vlak bij het Museum Kirche zum Heiligen Kreuz, waar we tot half 4 moesten wachten, voordat we tot het Grote Vastendoek werden toegelaten. Dit doek is na dat van Freiburg im Breisgau en het doek van het Oostenrijkse Gurk, het derde grootste Vastendoek van Europa met zijn 8,20 m hoogte en 6,80 m breedte. Het toont 90 scènes uit het Oude en Nieuwe Testament. Twee scènes, n.l. die van de boodschap aan Maria en de geboorte van Christus, stonden in de verkeerde volgorde.

Het doek is in 1472 door een of twee kunstenaars, liggend en knielend op 6 aan elkaar genaaide banen linnen in tempera geschilderd.

Het doek heeft een lange geschiedenis achter zich. Oorspronkelijk heeft het ruim 200 jaar in de Vastentijd het altaargedeelte van het priesterkoor van de Zittauer hoofdkerk St. Johannis, voor de gelovigen aan het oog onttrokken. Daarna raakte het in onbruik en dacht men zelfs, dat het tijdens de grote stadsbrand verloren was gegaan. Toch werd het later weer teruggevonden en in de tweede wereldoorlog werd het in de bergen verborgen. Russische soldaten ontdekten het en maakten er een soort sauna van in de vorm van een badtent.

In 1994/95 werd het in Zwitserland gerestaureerd door de Abegg-Stiftung, als kunstwerk van wereldbelang.

Sinds 1999 wordt het doek in de (volgens het Guinness Book of Records) grootste museumvitruine van de wereld getoond in de Kirche zum Heiligen Kreuz.

Als compensatie voor het gemiste bezoek aan het drielandpunt (Tsjechië, Polen, Duitsland) hebben we ook nog het "kleines Zittauer Fastentuch" uit 1573 bezichtigd. Dit enige protestantse Vastendoek toont behalve een indrukwekkende kruisigingsscène, meer dan 40 symbolen van de passie van Christus, de zg. "Arma Christi".

Het doek is 4,30 m hoog en 3,40 m breed en verhulde tot 1684 het hoogaltaar in de Johanniskirche. Als enige Vastendoek van het Arma Christi-type in Duitsland en één van de 6 exemplaren in de wereld, geldt het als bijzonder waardevol. Het is ook door

de Abegg-Stiftung in Zwitserland gerestaureerd en wordt sinds eind 2005 tentoongesteld in een voormalig franciscanenklooster.

Na deze bezichtiging nodigde een enthousiaste gids/suppoost ons uit nog een kijkje te nemen in de barokke zaal van het gebouw en het museum met allerlei curiosa. Dit laatste bezoek was er de oorzaak van, dat we pas om kwart voor 8 bij ons hotel terug waren. Toch gingen we om 8 uur aan tafel. Er heerste weer een gezellige ambiance aan de tafels, ondanks het feit dat 4 mensen van ons gezelschap het nodig vonden aan "Portiuncula" te doen...

Dinsdag 3 oktober 2006

Bij het opstaan was het al te zien, dat het weer voor ons vandaag niet veel goeds in petto had en toen we in **Dresden** aankwamen en vanaf de Theaterplatz aan de stadswandeling begonnen, motregende het.

Wij hadden een zeer goede (en in de ogen van sommige dames, knappe) gids aan Wilfried Geier en zoals ik van Siem en zijn groep hoorde, waren zij ook erg content met hun vrouwelijke gids.

Zoals gezegd begon de wandeling op de Theaterplatz, waar we o.a. de Galerie der alten Meister, de Semper Oper en de Hofkirche zagen. Daarna nam Herr Geier ons mee naar de Zwinger, één van de hoogtepunten van Dresden, die we eerst van boven af en later beneden konden bewonderen toen we midden op de Hochzeitsplatz stonden. Daar kwamen we ogen tekort om het in 1709 – 1732 door de bouwmeester Matthäus Daniel Pöppelmann en de beeldhouwer Balthasar Permoser geschapen meesterwerk der barokarchitectuur te bewonderen. Het werd gebouwd in opdracht van August den Starken, Kurfürst van Sachsen en later Koning van Polen en voltooid in opdracht van zijn zoon

August II. Het Wallpaviljon met het beeld van August den Starken, symboliseert zijn macht met de wereldbol i.p.v. Atlas. Het Franse paviljoen met het Nymphenbad, het Glockenspielpaviljon met de in Meissen gemaakte porseleinen klokken en dan de Langgalerie, waarmee Gottfried Semper (ja die van de Opera) de bouw van de Zwinger afsloot.

De binnenplaats van de Zwinger diende als Hochzeitsplatz voor het huwelijk van de zoon van August den Starken, August I, in september 1719. Toen was de Zwinger echter nog niet helemaal af, maar wat niet klaar was, werd verhuld met doeken. De Orangerie wilde August den Starken voor zijn vele exotische planten en deze werd later gebruikt voor het tentoonstellen van schilderijen, beelden, porselein, tin enz. Na de "bevrijding" door de Russen, stelde de bezettingsmacht een Trofeeëncommissie in, die bepaalde welke kunst als oorlogstroeieën naar Rusland gezonden moesten worden. Pas na "de Wende" is het grootste gedeelte daarvan gerecupereerd.

De kunstwerken uit de Galerie der alten Meister, werden al voor de oorlog in veiligheid gebracht en opgeborgen in mijnen enz. Niemand beter dan de Duitsers zelf, wisten welk risico ze liepen....

Na de Zwinger kwamen we op de Taschenberg, een iets hoger gelegen plein, wat bij de overstroming van augustus 2002 goed van pas kwam.

Daar het mooie paleis dat August den Starcken voor zijn maitresse liet bouwen en het Residenzschloss, waarvan de restauratie € 365 miljoen kostte, maar waaraan wereldwijd is bijgedragen.

Dresden met zijn ongeveer 500.000 inwoners heeft niet alleen historische gebouwen. Op de Altmarkt is te zien, wat voorstanders van nieuwbouw in plaats van herbouw hebben bereikt. De vroeg-classicistische Kreuzkirche uit de periode 1764 – 1800 is omgeven met nieuwbouw.

De Hofkirche, nu rooms-katholieke kathedraal, liet August III bouwen op verzoek van de Paus tussen 1730 – 1753, als antwoord op de Lutherse Frauenkirche. Om er zeker van te zijn dat alles volgens de pauselijke voorschriften zou geschieden, haalde August III de Italiaanse architect Gaetano Chiaveri naar Dresden, die werd bijgestaan door Christoph Knöffel. Niet alleen de bouwmeester was Italiaans, maar ook de bouwvakkers. Er werd niets aan het toeval overgelaten. De ramen in de vorm van "ossenogen" zijn typisch Italiaans. Bovendien is deze kerk in noordzuid richting gebouwd. Ze heeft een beroemd Silbermann-orgel, en een altaar gemaakt door Pöppelmann met schildering van Adolf Mengo, die de Hemelvaart voorstelt. Er is bovendien in deze kerk een moderne gedachtenis-kapel met Pietà en altaar van de Dresdener beeldhouwer Friedrich Press, waarmee de 35.000 slachtoffers van het geallieerde bombardement van 13 februari 1945 herdacht worden.

Hierna kwamen we langs de Fürstenzug, een in 1907 naar ontwerp van Wilhelm Walther aangebracht graffiti-werk, wat later op 24.000 tegels van Meissener porselein werd overgebracht. Het toont alle Saksische heersers van 1123 tot 1904. Bijna op het einde van de wandeling kwamen we bij de befaamde Frauenkirche. De geschiedenis verhaalt, dat eind 10^e of begin 11^e eeuw op de plaats van de Frauenkirche al een Marienkirche als Missionskirche gestaan heeft. Van 1726 – 1743 vond de bouw van de barokke Frauenkirchen o.l.v. George Bähr plaats. Omdat de Lutheranen nogal tolerant zijn, mocht de naam Frauenkirche blijven bestaan. Ze is gebouwd als "feest van het geloof van burgers van de stad", in opdracht van de stadsraad.

De getekende stadsgezichten van Canaletto, die veel over de bouwgeschiedenis van Dresden vertellen, tonen de zandstenen ronde kerk met zijn monumentale koepel met typisch glooiende aanzet om het gewicht te verdelen. De kerk werd in 1945 door het bombardement verwoest d.w.z. twee dagen daarna stortte de koepel in door de hitte waar zandsteen niet tegen bestand is. Met steun uit alle windrichtingen en daarbij het onvolprezen werk van een aantal idealisten, kon men in 1994 beginnen de kerk volgens de oorspronkelijk bouwtekeningen op te bouwen uit de grotendeels bewaard gebleven ruïnedelen en uiteraard nieuwe zandstenen elementen. Pas in 2005 op 30 oktober kon ze door de Lutherse bisschop Jochen Bohl in het bijzijn van vele autoriteiten opnieuw worden ingewijd en is ze in haar volle luister hersteld. We eindigden de stadswandeling op het plateau bij de Brühlsche Terrasse met zicht op de Elbe en de aan de overkant gelegen Blokhuis en Japans Paleis en nog verschillende andere indrukwekkende gebouwen.

We hadden korte tijd vrij voordat we kwart voor een aan boord gingen van de "Pirna" om een rondvaart te maken op de Elbe en tegelijkertijd de lunch te genieten. Het

regende tijdens de rondvaart, zodat de meesten van ons in de eetzaal in het ruim bleven.

Na deze rondvaart gingen we terug naar ons hotel om ons feestelijk uit te dossen voor de avond in de Semper Oper, maar eerst hadden we nog een diner in buffetvorm. Om 6 uur zat Ed Heimans, keurig in streepjespak, op de bok om ons naar Dresden te rijden. Alleen al de barokke muziektempel te kunnen betreden was een beleving op zich. We zagen en hoorden de opvoering van het ballet van John Neumeier "Ein Sommernachtstraum" naar William Shakespeare op door de Sächsische Staatskapelle Dresden gespeelde muziek van Felix Mendelssohn Bartholdy en traditionele mechanische muziek van György Ligeti. Een avond om nooit te vergeten. Jammer dat bij thuiskomst in het hotel de bar al gesloten was, zodat we niet bij een glaasje konden napraten.

Woensdag 4 oktober 2006

In verband met het rijtijdenbesluit vertrokken we vandaag pas om half 10. We reden over de A.4 naar **Bautzen**, waar we om 11 uur in de Kornstrasse de 2 gidsen voor de stadswandeling ontmoetten.

Onze groep had Frau Erika Lehmann als gids. Zij vertelde dat Bautzen (in het Sorbisch Budysin), dat aan de rivier de Spree ligt, 42061 inwoners heeft en dat de stad in 2002 zijn 1000-jarig bestaan heeft gevierd. Deze statige stad is grotendeels in barokstijl herbouwd, nadat ze in de Dertigjarige oorlog (1618-1648) meer dan eens was afgebrand. Ze ligt aan de Via Regia, een handelsroute naar Praag. Ook ligt het aan de Jakobsweg naar Santiago de Compostella, wat te zien is aan de Jakobsschelp die hier en daar in Bautzen opduikt. Dat Bautzen, met zijn 17 torens een oude stad is, valt ook op te maken uit de oude stadsmuren, die nog voor een goed deel in tact zijn.

In Bautzen zijn de meeste straatnaambordjes in twee talen, nl. in het Duits en in het Sorbisch, vanwege de Sorbische traditie. Daarom iets over de Sorben, waarvan er zo'n 60.000 in Saksen leven:

"De Sorben zijn ook wel bekend als Lausitzers of Wends en zijn een Slavische minderheid, die in het oostelijk deel van Saksen en Brandenburg leeft. Hun voorouders, de Lauritz-slaven, werden in de 10^e eeuw overwonnen door de Duitsers. Hoewel door de nazi's tot uitroeiing veroordeeld, bezitten ze nu volledige autonomie. De opleving van hun taal en tradities blijkt o.a. uit de 2-talige borden in de steden."

Onze wandeling voerde langs de Wendischer Turm en de Reichenturm (ook wel de scheve toren van Bautzen genoemd, omdat hij 1,44 m naar voren helt), de Alte Kaserne, en de Hauptmarkt, omgeven door patriciërshuizen, met het Gewandhaus, waarin grote rollen textiel verhandeld werden, die daar in coupons gesneden werden, het barokke Rathaus van J.C. Naumann (1732), het Hartmannsches Haus, de gotische apotheek en het Jahreshaus, zo genoemd omdat het 4 trappen heeft, 12 schoorstenen, 52 kamers en 365 ramen. Verder in de buurt de Lauenurm, een gevangenis voor zware delinquenten, de Fleischmarkt met het monument voor de Saksische keurvorst Johann Georg I (1865) en tenslotte de St. Petridom, een kerk

waarvan de woning in de toren tot op heden nog bewoond wordt door een familie Kuschel, die kostersdiensten voor de kerk verricht.

Het typische aan de Petridom is, dat ze sinds 1524 al een z.g. simultaankerk is, die zowel door katholieken als door protestanten voor de eredienst gebruikt wordt. De katholieken hebben het koor ter beschikking, de protestanten het schip. Vroeger waren zij van elkaar gescheiden door een 4 meter hoog hek, dat enkele decennia geleden is teruggebracht tot 1 meter. In deze simultaankerk, de oudste van Duitsland en de eerste in Oost-Duitsland, is bijna alles dubbel. Zo zijn er ook 2 orgels, die nu wel eens samen voor concerten worden bespeeld. Verder twee ingangen en daar keurig netjes in het midden boven, hangt een schilderij van het Laatste Avondmaal. De kerk heeft een kruisbeeld van

B. Permoser in 1714 uit één stuk hout gesneden, een biechtaltaar met in het midden een tabernakel en twee biechtstoelen aan weerszijden er aan vast. Ook waren er oorspronkelijk twee doopvonten, maar nu worden de protestantse en de katholieke dopelingen boven een en dezelfde doopvont gedoopt.

In de periode tussen het einde van de oorlog en de Wende heeft men weinig aan de gebouwen gedaan en vlak vóór de Wende stonden veel gebouwen op de nominatie om afgebroken te worden. Na de Wende heeft men van deze plannen afgezien en de restauratie stevig ter hand genomen.

Na de stadswandeling gingen we voor de lunch naar het Sorbische restaurant Wjelbik, waar de eigenaresse ons op Sorbische wijze met brood en zout ontving. Ook gaf zij tijdens de lunch uitleg over de Sorbische taal en gewoontes en over de klederdracht, die mij, zeker voor wat haar mutsje betref, aan de Mormonen deed denken. Behalve een Sorbische Hochzeitsuppe, bestond de lunch uit een geweldig goed verzorgde broodmaaltijd. Het was hier werkelijk goed toeven.

Vanaf de opstapplaats bij het Holiday Inn hotel, vertrokken we na de lunch naar **Görlitz** (circa 62.000 inwoners), waar we nog de gelegenheid hadden om de stad op eigen gelegenheid te bezoeken. Görlitz ligt aan de Poolse grens en wordt door de rivier de Neisse in tweeën gedeeld. Het oostelijk deel is nu Pools en heet Zgorzelec. De meesten van ons gingen eerst naar het Jugendstil Kaufhaus van Karstadt, op de Görlitzer Mariënplatz met daar tegenover de Dicke Turm en naderhand nog de stad in om de Ratsapotheke bij de Untermarkt te bekijken met zijn dubbele zonnewijzer en de met arcaden versierde hallenhuizen. De St.Peter-und-Paul kerk, bleek gesloten te zijn.

De Oberkirche of Dreifaltigkeitskirche, een voormalige franciscanenkloosterkerk, met gotisch koor uit 1371-1381 bleek wel open te zijn. Daar was o.a. een laatgotisch altaar (1510) met dubbele vleugels te zien en een beeld van Christus op een steen gezeten, de z.g. "Christus in der Rast".

Aan die kerk is nog wel een en ander te restaureren en niet alleen aan deze kerk, want in tegenstelling tot Bautzen moeten in Görlitz nog zeer veel gebouwen worden gerestaureerd. Toch was ook deze stad een bezoek meer dan waard. We reden toeristisch terug naar Bautzen en zo weer naar ons hotel, voor een gezellig avondeten.

Donderdag 5 oktober 2006

Vandaag stond **Meissen** op het programma, waar we met enige vertraging arriveerden, omdat we bij het binnenrijden van de stad in een file terechtkwamen. Overigens vlak voordat we in Meissen aankwamen, keken we heel mooi op de stad aan de Elbe, met zijn hoger gelegen Albrechtsburg en Dom.

Meissen met de dicht opeen staande huizen met rode daken in de Altstadt is zonder twijfel de best bewaarde kleinere stad van Saksen.

We ontmoeten de stadsgidsen in de Gerbestrasse. Siem ging voor zijn groep met een jongedame aan de haal, terwijl wij Herr Harald Dovermann hadden als gids, die de wandeling begon op de Heinrichplatz met de Heinrichbrunnen en het stadsmuseum in een voormalig franciscanenklooster. Zowel het plein als de fontein zijn genoemd naar Koning Heinrich I, met wie in het jaar 929 eigenlijk de geschiedenis van Meissen begon. Vandaar liepen we naar de Markt, een interessant plein waaraan het laatgotische Raadhuis, het Hirschhaus, de prachtige Marktapotheke, het Bennohaus, een renaissance huis van rond 1600, met elementen uit de Romaanse en gotische periode. Dit huis zou hebben toebehoord aan de legendarische Meissener bisschop Benno, die in deze contreien vereerd wordt. Aan de markt ook de Frauenkirche. In de toren bevindt zich sinds 1929 het eerste porseleinen carillon ter wereld, dat te stemmen is, ontworpen door Prof. Emil Paul Börner, de artistieke leider van de Porzellan Manufaktur Meissen. De 37 klokken werden vervaardigd uit Meissener porselein en het stemmen van de klokken gebeurde door het afslijpen van de randen. De huidige Frauenkirche is een gotische hallenkerk, die in 1457 weliswaar werd ingewijd, maar pas rond 1520 af was. Het interieur onderging in de daarop volgende eeuwen nogal eens een verandering. Zeer de moeite waard is het gotische vleugelaltaar uit de periode 1489/1490 met de voorstelling van de Kroning van Maria op de middelste schrijn en de Graflegging van Christus op de predella. Afgaande op de onderbouw, zou de toren van de Frauenkirche nog uit de Romaanse periode kunnen stammen.

Onder het motto: "Ruinen schaffen, ohne Waffen", is in de DDR.-tijd het nodige afgebroken in Meissen, maar gelukkig ook heel veel bewaard gebleven.

Successievelijk klauterden we vanaf de Frauenkirche, door de Burgstrasse met prachtig zicht op de Dom, omhoog, langs de kerk van de H.Afra, over de Schlossbrücke, door de Mitteltor met het Torhaus-Museum naar de Domplatz, met zijn Dom en de Albrechtsburg, het eerste kasteel (geen burcht) in het Duitstalige gebied. Het heeft 180 jaar leeg gestaan en is meer dan 100 jaar verkeerd gebruikt, d.w.z. voor allerlei doeleinden waarvoor het niet bestemd was. Toch is het bewaard gebleven, al moet er nog veel aan gebeuren.

De twee torens van de gotische Dom, werden hieraan pas in het begin van de 20^e eeuw toegevoegd. De Dom, die we wegens tijdgebrek niet hebben bezocht, heeft een Fürstenkapelle waarin vorsten en hertoginnen begraven liggen en een befaamd Kreuzaltar van 1526 uit het Cranach-atelier in Wittenberg. Vooral jammer, dat we dit altaar gemist hebben.

Hier op de Domplatz eindigde de stadswandeling en liepen we zonder gids de 121 trappen af, die we eerder bestegen hadden, om weer in het centrum te komen. Een

behoorlijke groep van ons gezelschap ging de Ratskeller in voor de lunch, doch daar was men qua snelheid, niet op zo'n invasie berekend. Voor sommigen werd het wat je noemt "hap-snap".

Om kwart over een bracht de bus ons naar de Porzellan-Manufaktur Meissen GmbH., waar opnieuw Herr Dovermann nu de hele groep leidde langs de vele vitrines met porselein uit de verschillende stijlperiodes. Het museum heeft zo'n 20.000 porseleinen voorwerpen, van groot tot klein, ik zou haast zeggen, van kunst tot kitsch, waarvan er ieder jaar zo'n 3000 tentoongesteld worden, met als curiositeit het orgel met de porseleinen pijpen.

Even kreeg ik in het museum de stoute gedachte: "als ik nou eens een olifant was", maar ja, voorzichtigheid is de moeder van de porseleinkast....

Behalve in de expositieruimte, konden we ook een kijkje nemen in de "Schauwerkstätten", waar getoond werd hoe porselein gedraaid, gevormd en beschilderd wordt. Alles is hier handwerk.

Aan het slot van de middag reden we nog een stukje door de Sächsische Weinstrasse. Deze 55 km lange Saksische wijnroute, die zich uitstrekt tussen Pirna en Diesbar-Seußlitz, is het kleinste wijnbouwgebied van Duitsland.

Wij stopten bij Schloss Wackerbarth in **Radebeul** voor een wijnproeverij. Dit wijngoed van 450 ha. dat aan de staat toebehoort, had geprivatiseerd moeten worden, maar daarvoor was onvoldoende belangstelling. Volgens onze gids Herr Konrad Scheerbaum produceert het slechts 0,2% van de Duitse wijn. Na de rondleiding konden we drie soorten witte wijn proeven, en daarna hadden we nog de gelegenheid om in de riante winkel te kijken of te kopen, voordat we begonnen aan de terugreis naar het hotel. Opnieuw een interessante en enerverende dag.

Vrijdag 6 oktober 2006

De voorlaatste dag alweer en vandaag was de bestemming opnieuw **Dresden**. Eigenlijk was het best spannend, want het ging er om of we de Frauenkirche uiteindelijk nu wel of niet te zien zouden krijgen.

In Dresden aangekomen, begonnen we, met uitzondering van de thuisblijvers en op enkele dames na die het Grüne Gewölbe prefereerden, aan een rondrit door de Dresdener Neustadt aan de andere kant van de Elbe. Onze gids aan boord was Hr. Bernhard Benedikt. Omdat we op de Theaterplatz startten, vreesden we aanvankelijk dat hij alleen maar zou herhalen wat we dinsdag tijdens de stadwandeling al hadden gehoord, maar na de Theaterplatz gingen we toch successievelijk naar de andere kant van de rivier. We kwamen eerst langs de Neue Synagoge uit 2001, met de Davidster van de oude synagoge, die in 1938 door de joden zelf moest worden afgebroken. Herr Benedikt attendeerde er ons op, dat de peilers van de Augustusbrücke door de overstroming van 2002 waren schoongewassen en dat deze brug tijdens de Russische bezetting werd omgedoopt tot Dimitroffbrücke. De volkshumor gaf hieraan met een woordspeling de volgende uitleg. Op deze brug kon men nog al eens dames van lichte zeden aantreffen en als August den Starcken er dan langs kwam, dan zei hij: "die mit drauf und die mit drauf".

We zagen het Maritim-hotel, dat nu een congresgebouw is, het Zolleinnehmerhäuschen, de door Matthäus Daniel Pöppelmann gebouwde barokke Dreikönigskirche uit 1732 -1739 We kwamen door de Königstrasse, de enige bewaard gebleven barokstraat van Dresden, eveneens rond 1730 door Pöppelmann aangelegd. Deze bijna 700 meter lange straat wordt door Burgerhuizen omzoomd, die voor het grootste gedeelte door particuliere investeerders werden gerestaureerd.

Voordat we uitstapten voor de "Pfunds Molkerei" zagen we nog de kunstgraffiti op het Elektrikus Augustus-huis aangebracht. In de Bautzner Strasse met mooie villa's kwamen we bij de oude "Pfunds Molkerei", waar we uit de bus gingen om binnen een kijkje te nemen in Dresdens oudste en 's werelds mooiste melkwinkel uit 1880, met prachtig beschilderde tegels en niet te vergeten de grote sortering kaas. Daarna vervolgden we onze weg. We kwamen langs het Standesamt, waar we een paar bruidsparen zagen. We kwamen voorbij moderne ziekenhuizen en klinieken voor hart- en vaatziekten. Aan de overkant van de Elbe keken we op de Käthe Kollwitz-Ufer met daar achter het Kupferstich-Kabinett, dat circa 500.000 bladen met Europees grafisch werk en tekeningen van de 15^e eeuw tot heden bezit. We kwamen langs het oudste Joodse kerkhof van Saksen met de Kirchenhalle en tenslotte reden we nog langs de Volkswagen "Glaserne Manufaktur". Een gebouw van zeer moderne signatuur met veel glas.

Op de vraag waar men in Dresden van leeft, kregen we van Herr Benedikt te horen dat b.v. Odol uit Dresden komt, dat Dresden meer dan 20.000 bedrijven heeft, die zich specialiseren op het gebied van micro-electronica en dat vooral het toerisme veel geld in het laatje brengt.

We werden in de buurt van de Kreuzkirche en het Kulturpalast afgezet, zodat we op eigen gelegenheid konden gaan lunchen.

Om 2 uur 's middags was de hele groep weer bij de Galerie der alten Meister, het wereldberoemde museum met zijn zalen vol Italiaanse schilderijen uit de Renaissance met als bekendste meesterwerk "de Sixtijnse Madonna" van Rafaël, zalen met Nederlandse en Vlaamse meesters als Rembrandt, Rubens, Vermeer en van Dyck. Verder heeft de Galerie meesterwerken van de oud-Duitse en oud-Nederlandse grootheden als Van Eyck, Dürer en Holbein en bepaald indruwekkend was ook de collectie van Lucas Cranach de Oudere, die dit museum heeft. Een museum, dat een must is als je in Dresden bent.

Sommigen waren eerst naar de Frauenkirche gegaan en daarna naar het museum, wij deden het in omgekeerde volgorde en konden, wonder boven wonder, zo de Frauenkirche inlopen. Na de opening op de televisie gezien te hebben, ongeveer een jaar geleden, was het toch een reuze ervaring in deze Lutherse kerk te kunnen zijn, waar zoveel over te doen is geweest. Deze kerk naar het originele ontwerp van George Bähr herbouwd, heeft volgens de Lutherse voorschriften geen scheiding tussen voorganger en gelovigen en is daarom, in ronde vorm gebouwd. De koepel heeft de vorm van een stenen klok, waarvan de wijd uitlopende aanzet tot de koepel de druk van het gewicht verdeelt. In haar kleuren kwam de kerk op mij nogal zoet over, maar in zijn geheel maakte ze toch behoorlijk indruk. Behalve een Godshuis is ze nu een van de grootste toeristische attracties van het Florence aan de Elbe.

Om half zes zat ons laatste bezoek aan Dresden er op en konden we terug naar ons hotel voor het avondmaal en het pakken van de koffers.

Ik heb de indruk dat we aardig wat van Dresden gezien hebben.

Jammer dat Lucy Maagdenberg 's avonds nog een onaangename ontdekking moest doen, met alle narigheid van dien.

Zaterdag 7 oktober 2006

Vandaag moesten we erg vroeg uit de veren, want om 6 uur wilde Ed Heimans de koffers laden. Iedereen was, zoals we dat deze week steeds van de groep gewend waren, stipt op tijd. We konden op ons gemak ontbijten, voordat om 7 uur de bus vertrok en de terugreis begon.

Het zou vandaag een hele zit worden. We reden over de A.13 richting Berlijn en hadden aanvankelijk niet in de gaten, dat we de Duitse hoofdstad op zo'n korte afstand zouden naderen. Even bekreep ons het idee: "hadden we maar..." We vervolgden onze weg over de A.2 langs de afrit Potsdam en Magdeburg (van die halve bollen) en na onderweg een korte stop gehouden te hebben, kwamen we vlak vóór Hildesheim nog in een file terecht, zodat we alle tijdswinst weer verloren. Rond een uur of een waren we in **Hildesheim**, waar de hele groep achter Ed Heimans met zijn tom-tom aanliep als achter de rattenvanger van Hameln. We kwamen in het historische centrum van Hildesheim terecht, waar we voor de gezamenlijke lunch hadden afgesproken in de Gaststube van het oudste gebouw van deze stad, het zg. Knochenhaueramtshaus. Dit is een vakwerkhuis uit 1529 aan de westzijde van het marktplein, dat grenst aan een ander vakwerkhuis het zg. Bäckeramtshaus uit 1800. Beide vakwerkhuizen zijn in de oorlog verwoest maar in de periode van 1987 en 1989 getrouw naar het originele ontwerp gereconstrueerd. De lunch was een uitgebreide broodmaaltijd en iedereen liet zich deze na de lange busrit best smaken.

Na de lunch hadden we nog even tijd om wat rond te kijken in het centrum van Hildesheim, voordat de bus weer vetrok vanaf de parkeerplaats am Ratsbauhof.

Met nog een stop onderweg reden we over de A. 2 via Bielefeld, Dortmund en Moers naar **Arcen** in Limburg, voor het afscheidsdiner in Hotel Restaurant Rooland. Tijdens dit afscheidsdiner heeft Lucy Maagdenberg de dank van het gezelschap aan het adres van de reiscommissie op meesterlijke wijze vertolkt. Jammer dat haar door de bediening zo weinig tijd werd toegemeten, want anders had haar "zomernachtdroom" nog meer op de lachspieren kunnen werken. Een groot compliment voor haar!!!

Ik kreeg de gelegenheid namens de groep Ed Heimans in het zonnetje te zetten en even te antwoorden op het verhaal van Lucy. Al met al een gezellig afscheidsdiner, waarbij ook Piet en Johanna Maas en Ad v.d. Aa aanwezig waren.

Even na half elf vertrokken we voor het allerlaatste stukje van de reis, richting Helmond. Einde van een prachtige reis, waarvan mij zeker ook de geweldige sfeer in het gezelschap zal bijblijven.

Leo van Tilburg,
20 oktober 2006.